

meg Vörösmarty Mihállyal, akivel életre szóló barátságot kötött. Bártfay László irodalmi szalonjában gyakran találkoztak.

1825-től 1836-ig a gróf Szécsen család házitanítójaként tevékenykedett. 1825-ben felszólalt az országgyűlésen a magyar nyelven történő oktatás érdekében.

1832-ben bevásztották az Akadémia levelező tagjai közé. 1839-ben Széchenyi István és Szécsen Miklós grófok ajánlására bekerült a Helytartótanács Tanulmányi Bizottságába. Részt vett a Tanulmányi Bizottságnak a középfokú oktatás érdekében szervezett reformmunkálataiban.

A jogi egyetem elvégzése után jurátusi gyakorlatot szerzett. Majd vázolta többszöri levélváltás után a műszaki oktatással kapcsolatos elképzeléseit a „*legnagyobb magyar*”-nak, Széchenyi Istvánnak, aki Bécsbe küldte a szakértőkhöz az anyagot. Gróf Széchenyi István és Karácsony Mihály műszaki egyetemet szerettek volna kialakítani, ám ebből királyi akadémia lett, egy középfokú intézmény.

A király ideiglenes igazgatónak Karácsonyt nevezte ki. 1846. november 1-jén megnyílt a Pesti József Ipartanoda, a megnyitón az egyik beszédet Karácsony Mihály mondta.

1846-tól 1850-ig vezette az ipartanodát, majd az 1848/49-es forradalomban és szabadságharcban történt részvétele miatt leváltották, ám a király „*királyi tanácsosi*” címmel ismerte el tevékenységét. Nyugdíjazása után Buda történetéről írt értekezéseket, később bevásztották a Történettudományi Szakosztály országos választmányába is.

1869. augusztus 29-én szívszélhűtésben halt meg.

Tanítványa, a későbbi miniszter és tehetséges politikus, gróf Szécsen Antal szerint mesztere, Karácsony Mihály az igazgatási tevékenységével megteremtette a jogfolytonosságot a Tudományegyetem Mérnökképző Intézete és a majdani József Műegyetem között. Az egyetemi Könyvtár egyik megalapítójaként is tisztelhetjük.

Karácsony István

„A Mi Börzsönyünk” 4. konferencia

2019. október 18-án a szobi József Attila Művelődési Házban az önkormányzat támogatásával került sor *A Luczenbacherek – A Dunakanyar arisztokratái* című konferencia megrendezésére. Az esemény egy immár három évtizedes kezdeményezés újabb állomása volt. A Börzsöny és lakói múltjával, életével foglalkozó kutatók az 1980-as években néprajzi gyűjtéseket szerveztek, később az eredmények közzétételére *Börzsönyvidék* címmel kiadványsorozatot indítottak, majd tematikus konferenciák rendezése felé bővítették a kört. Hála József, Mándli Gyula és Zomborka Márta voltak a kezdeményezők, majd Fésű József bekapcsolódásával és Kecskeméti Tibor patronálása mellett teljesedett ki a folyamat, melyet ma már a Börzsöny Közérdekű Muzeális Gyűjtemény koordinál, és az intézmény baráti köre támogat.

Az aktuális esemény a 2003 októberében indított *A Mi Börzsönyünk* sorozat negyedik állomása volt. Tizenhat éve a Börzsöny hegységhez kapcsolódó földtani kutatások eredményeit hallgathatták meg az érdeklődők, néhány évvel később a második konferencián pedig a hegység erdeiről, ezek múltjáról és jelenéről, értékeiről beszéltek a szakemberek. 2011 nyarán *A Mi Börzsönyünk* 3. előadói a környék vizeiről, azoknak a mindennapi életben betöltött szerepéről, a hozzájuk kapcsolódó hiedelmekről, legendákról adtak elő.

Az idei konferencián a Szob történetéhez szorosan hozzátartozó Luczenbacher familiáról bővíthettük ismereteinket. A család fénykorát az 1818-ban született Pál működésének idejére tehetjük. Ő és – a nála jóval korábban elhunyt – öccse, János, nem csak a saját vállalkozásai számát és bevételét növelték meg, hanem szülőfalujukat is kivételes módon támogatták. Az erdei fakitermelés, a fűrésztelepek, a kőbánya, a gazdasági vasút, a téglagyár, az építkezések, a borászat, a hajóépítő műhely és a család dunai flottája sem csak az akkori szobiaknak adtak munkalehetőséget, hanem messzi vidékekről is vonzottak ide olyan családokat, melyek mára tősgyökeres szobiakká váltak. A Luczenbacherek a lakosság életszínvonalát, életminőségét nem pusztán a kifizetett munkabérek által emelték, hanem óvodát hoztak létre, támogatták az iskolát és lánynevelő középiskolát is alapítottak a helységben. A szegény sorsú, család nélküli betegek részére a falu szélén egy külön házat építettek. A Szobi Szörp a Luczenbacherek borászatát átvevő Steiner Bernát üzemét és technikáját felhasználva kezdte működését a hatvanas években.

A *Mi Börzsönyünk* 4. konferencia első előadója Batizi Zoltán gyűjteményvezető volt, aki hangsúlyozta, hogy Szikriszt Antalnak a Luczenbacherekhez kapcsolódó hatalmas családtörténeti gyűjtését használta a felkészüléskor. Szikriszt Antal munkája az a 4,5 méter hosszú leszármazási ábra is, mely az 1735 táján Nagymarosról Szobra költözött Luczenbacher Mihály több mint 200 utódját mutatja be. A família történetének kezdetei jelenleg még homályban vannak. A XIX. század közepén úgy tudták Szobon, hogy Luczenbacher Mihály Belgiumból érkezett hazánkba. Most csak az tűnik biztosnak, hogy 1730–1732-ben marosi lakos volt, majd a következő években Szobra költözött. Innen a XVIII. század közepére a földbirtokos esztergomi káptalan elüldözte a középkori eredetű magyar református őslakosságot. (Pár család, mint pl. a Kormosok és a Dutkák katolikussá válva helyben maradtak.) Az üresen maradt házakat, pincéket, földeket a helyükre hívott felvidéki katolikus szlovákok kapták. Lehetséges, hogy a német eredetű Luczenbacher Mihály is egy szép és ingyen neki juttatott ház reményében került településünkre. A XVIII. század közepétől a XIX. század végéig a szobiak többsége szlovák nyelvű volt, így a Luczenbacherek anyanyelve is ez lehetett több nemzedéken keresztül.

Dr. Prohászka Péter régész-történész az Érdy nevet felvett Luczenbacher János régészeti munkásságát mutatta be számos cikkét ismertetve. A régészetben úttörőnek számító, a XIX. században nemzetközileg is elismert szakember 1796-ban született Luczenbacher József és Czeczko Mária fiaként. A gazdagabb ág vagyont megalapozó Luczenbacher János anyagilag támogatta a szegényebb sorban élő unokatestvére fiának iskoláztatását. Erre azért is lehetett szükség, mivel a későbbi Érdy Jánosnak sok testvére volt és az iskoláztatás akkoriban még a mainál is nagyobb anyagi terhet jelentett. Az ifjú János szerzetesnek készült, de 1818-ban, 22 évesen kilépett a bencés rendből. Három év múlva megszerezte az ügyvédi képesítést, de néhány év múlva felhagyott e szakmával és a történelem felé fordult. Eredményei elismerésének tűnik, hogy 44 évesen a Magyar Nemzeti Múzeum Éremtárának őrévé választották, majd 1846-tól az egész múzeum igazgatója lett. 1848 legelején Székesfehérvár belvárosában földmunkák során előkerültek a Szent István által alapított Nagyboldogasszony-templom maradványai. Luczenbacher János kapta a megtisztelő és igen komoly feladatot, hogy feltárja a több száz év alatt ide eltemetett magyar uralkodók és családtagjaik maradványait. A középkor kutatása mellett bronzkori ásatásokat is végzett. Szakszerű leírásai, pontos és szép rajzai miatt publikációi 160–170 év múltán is elismerésre méltóak. A hazai múltkutatásnak a XIX. század közepe táján Érdy az egyik – ha nem a leginkább – meghatározó alakja volt. Dr. Prohászka Péter hangsúlyozta, hogy nem a képességei, hanem a szabadságharc leverése utáni időszak politikailag és pénzügyileg is